

Riigi Teataja

Ilmub tarvidust mööda.

Toimetuse ja talluse: Toimpea loosis (pahemas tiitvas, alumisel korral) Kontor on avatud tulla 1/29—1/22. Sealsamas lehe tellimiste vastutvõimline. Kõnetr.: toimetuse 445 ja kontor 232.

Tellimise hind: Tellijatele 50 numbrist eest 250 mrl., 100 numbrist eest 500 mrl. „Riigi Teataja“ ilksitute numbrite müük on avatud Eesti Panga Tartu, Pärnu, Narva ja Rakvere osakonnas.

Kuulutuste ja teadaannete hind: Kohtukuulutused, suuruse peale vaatamata 100 marka. — Raotatud passide kuulutused 30 marka. — Muud kuulutused: iga nm-rida 8 marka

Nr. 165/166.

Teisipäeval, 27. oktoobril 1925 a.

Nr. 165/166.

Sisu: Sõjaministeeriumi laenukapitali seadlus.
Riiksewäe distsiplinaar-karistuste seadlus.

Seadlused ja määrused riiksewägedele.

Wabariigi Walitsuse poolt 6. detf. 1921 a. vastu wõetud seaduse nr. 1 („R. L.“ nr. 1 — 1922 a.) alusel 30. septembril 1925 a. antud

Sõjaministeeriumi laenukapitali seadlus.

I.

Kapitali eesmärk.

§ 1. Sõjaministeeriumi laenukapital on määratud nende majandusliste ettevõtete ja üldkasulikkude riiksewäeliste organisatsioonide toetamiseks, mis riiksewäelaste olukorra parandamiseks ellu kutsutakse.

§ 2. Laenukapitali kasutamine muudeks riigikaitse otstarveteks võib üündida Wabariigi Walitsuse otsusel peale sõjanõufoogu arvamise ärakuulamisest.

II.

Kapitali koosseis.

§ 3. Sõjaministeeriumi laenukapitali fondiks määratakse need summad, mis sõdurite poodide osakonna liikvideerimisel puhtakafuna on üle jäänud. Kogusummas nelja miljoni sajawietuhande kolmesajakolmekümnekahesja marga juures.

§ 4. Sõjaministeeriumi laenukapital kaswab: 1) protsentidest, 2) annetustest ja 3) seaduslikus korras selleks määratavatest riiklistest toetussummadest.

III.

Toetuse andmine kapitalist.

§ 5. Laenukapitalist antakse toetust laenu ja abiraha näol.

§ 6. Toetuseandmist ja selle tingimusi otsustab sõjanõufoogu.

§ 7. Laenu tingimustes määratakse eriti ära: 1) laenu iseloom, otstarb ja juurus; 2) on laenu protsentidega või ilma; 3) protsentide määr; 4) laenu kustutamise kord ja 5) laenu kindlustamise abinõud.

§ 8. Abiraha antakse ainult laenukapitali protsentide arvel.

IV.

Laenukapitali walitsemine.

§ 9. Laenukapitali walitsejaks on sõjaministeerium. Tema walitsemise orgaanideks on riiksewäe warustusewalitsus, laenukapitali komisjon ja rewisjonikomisjon.

§ 10. Laenukapitali komisjon moodustatakse sõjaministri poolt vähemalt kolmest wanemast riiksewäelasest.

Komisjon astub kofku tarwiduse järele.

Komisjoni otsused tehakse lihthäälteenamuseel. Komisjoni otsused kantakse protokollile.

§ 11. Laenukapitali komisjoni uuesandeks on:

1) vastu wõtta laenu ja abiraha soowijate palweid;

- 2) laenuandmise tingimuste väljatöötamine;
- 3) laenukavade esitamine sõjainiistrile;
- 4) kapitali summade igakuune ülevaade, ja
- 5) iga-aastase aruande koostamine ning selle esitamine sõjainiistrile järgmise aasta 15. jaanuariks.

§ 12. Laenukapitali revisjonikomisjoni koosseisu määrab kindlaks sõjainiister.

§ 13. Revisjonikomisjoni ülesandeks on:

- 1) kapitali valitsemise kontroll selle seadluse § 14 reeglite ja sõjainiistri juhtnõuade kohaselt, ja
- 2) laenukaajate tegevuse järelevalve laenuandmise tingimuste piires.

§ 14. Teostades kapitali valitsemise kontrolli, on revisjonikomisjon eriti kohustatud:

- 1) võrdlema kapitali väljaandmata summade seisukorda raamatutega;
- 2) rewideerima läinud aasta aruannet.

Aasta-aruande rewideerimise tagajärjed esitab komisjon sõjainiistrile kinnitamiseks.

§ 15. Laenukapitali komisjon ja revisjonikomisjon on kohustatud hoidma kindlas saladuses laenu soovijate ja tarvitajate ettevõtete ja organisatsioonide seisukorda puutuvaid andmeid.

Komisjoniliikmeid, keda süüdistatakse nende andmete avaldamises, karistatakse üldises korras.

§ 16. Laenukapitali vabad summad hoitakse Eesti Panga osakonnas sularahas või riiklikes väärtpaberites.

Summade mahutamine pank ja väljavõtmine sünnib sõjainiistri korraldusel.

§ 17. Laenukapitali arvestamine sünnib kaitseväe varustusevalitšuses laenukapitali komisjoni esimehe juhatusel, komisjoni poolt koostatud ning sõjainiistri poolt kinnitatud juhtnõuade järele.

§ 18. Kapitali valitsemisel ilmeks tulnud kuritarviduste eest karistatakse süüdlasi kui ametialaliste süütegude eest.

§ 19. Kapitali valitsemise alal võimaliku firjavahetust peetakse kaitseväe varustusevalitšuse kaudu.

§ 20. Laenukapitali liivideerimisel saadud summad määratakse kaitseväe ostariveteks.

Laenukapitali liivideerimine sünnib eriseadlusega.

Riigivanem J. Jaakson.

Sõjainiister,

kindralstaabi kindralmajor J. Soots.

Riigisekretär R. Terras.

6. detsembri 1921 a. seaduse (nr. 1) põhjal Vabariigi Valitsuse poolt
14. oktoobril 1925 a. vastu võetud

Kaitseväe distsiplinaar-karistuste seadlus.

Sõjaseadluste kogu 1869 a. XXIII, Meriseadluste kogu XVII raamatu ja muude asjaomaste seadluste ning määruste muutmiseks pannakse maksma järgmised reeglid.

Esimene peatükk.

Üldised määrused.

§ 1.

Distiiplinaar-wõim.

Ülemuse korralduste, teenistuse eeskirjade või üldise sõjaväelise korra vastaste vähemate üleastuniste pärast igal pool ja igal ajal karistavad kaitseväelasi nende ülemad oma distiiplinaar-wõimuga, selles seadluses määratud alustel.

§ 2.

Ülemuse distiiplinaar-wõimu ja kohtu-wõimu wahetord.

See, et ülemus kaitseväelast distiiplinaarselt on karistanud süüteo pärast, mis seaduse järele ainultki kohtu-wõimuga määratawat karistust nõuab, ei või takistada süüdlase kohtu alla andmist.

Näeb seadus ette süüteo eest nii distiiplinaar- kui ka kohtu-wõimuga määratawaid karistusi, siis otustab ülemus, kas süüdlane tuleb kohtu alla anda või distiiplinaar-korras karistada.

On peasisiudlased kohtu alla antud, siis ei lõpetata süüisaliste süüasja distiiplinaar-korras, waid antakse ka need kohtu alla.

§ 3.

Kaitseväe distsiplinaar-karistuste seadluse alusel määratakse kõikides maa-, lennu- ja mereväe osades, staapides ja asutustes, kusjuures loetakse vastavaks:

reamehele — 2. järgu madrus ja 4. järgu riviitu ametmees;

kapralile — 1. järgu madrus;

jaoülemale abile — spetsialist;

jaoülemale — noorem allohvitser mereväes ja 3. järgu riviitu ametmees;

rühmanemalale — fuurtüüülem, kastiülem fuurtüüüväes, vanem allohvitser mereväes ja 2. järgu riviitu ametmees;

weltveebile — instruktor, bootsman ja 1. järgu riviitu ametmees;

rühmaülemale — wahelohvitser ja 4. klassi laewa komander, eriala ohvitseri abi;

kompaniülemale abile — patareüülemale abi, eskadroniülemale abi, eskadrilliülemale abi, eskadrilli rühmaülem, 3. klassi laewa komanderi abi, kompaniülem ja rewident laewas, kompaniiga wõrdse komando ülemale abi ja pargiülemale abi;

kompaniülemale — patarei-, eskadroni- ja eskadrilliülem, diwisjoniülemale abi lennuväes, 2. klassi laewa komanderi abi, vanem eriala ohvitser, torni komander ja kompaniiga wõrdse komando ülem;

pataljoniülemale — fuurtüüüväe grupiülem, diwisjoniülem, joonusrongi ülem, 3. klassi laewa komander, mereväe eipaaschi komander, tornide ja üüfiku patarei ülem;

riigemendiülemale abile — 2. klassi laewa komander ja 3. klassi laewade diwisjoni ülem;

riigemendiülemale — üüfiku wäeosa ülem, 2. klassi laewade diwisjoni ülem ja diwiüü fuurtüüüwäe ülem.

Maude kaitseväe, nii rivi kui riviüüte, ülemate distsiplinaar-wõim, eriti nende wäeawastawus selles paragrahwis üüles loetud üülematele määratakse ära asutuste koosseisudes wõi organisaatüüoni seadlustes.

Distsiplinaar-toimetuste kohta käüüwas asjaajamises wästab kompaniüle — eskadron, patarei, eskadrill, park ja alaline komando; riigemendile — üüfiku kaitsewäe oja ja asutus.

§ 4.

Selle seadluse põhjal karistatakse:

1) tegewas teenistuses olewaid kaitsewäelasi;

2) kordamisõppustel olewaid tagawara- ja maakaitsewäelasi;

3) reserve kaitsewäelasi — tegewas teenistuses toime pandud üleastumiste pärast;

4) reserve ja maakaitsewäe ohwitseri (ametnikke), kes sõjawäelise wiisakuse ja distsipliini nõuete wastu eüüüwad ehüü wormi ja wormikandmise määrusi rikuwad;

5) sõjawange.

Selle seadluse
määratus
fute kohta.

Teine peatüüf.

Distsiplinaar-karistustest ja nende täidemiimiseüü.

§ 5.

Distsiplinaar-karistuseüü loetakse:

1) noomitüü;

2) karistustoiufond;

3) kasarmareüü;

4) koduareüü;

5) kartsereareüü;

6) areüü peawahis;

7) üümberpaigutamine alamale ametkohale;

8) ametkohalt eemaldamine;

9) allohvitseride alandamine auastmes;

Distsiplinaar-
karistuste li-
gid.

- 10) üleajateenijate vallandamine;
- 11) allohvitseride ja kapralite degradeerimine;
- 12) ohvitseride alandamine ühe auastme võrra;
- 13) ohvitseride ja ametnikkude degradeerimine (reameheks alandamine).

§ 6.

Noomituse.

Noomitusi avaldatakse:

- 1) nelja filma all;
- 2) kirjalikult — salajasel või avalikus eeskirjas;
- 3) vastava kogu ees, s. o. vähemalt kolme kaitseväelase juuresolekul, kes karistatawaga üheõiguslised või temast kõrgemad on;
- 4) käsu kirjas.

See karistus esineb selles, et ülem, ära seletades käsu alusele tema üleastumise, ütleb: avaldan noomituse.

Tähelepanu juhtimist efekti ja teenistuskohuste rikkumise peale ei loeta distsiplinaar karistuseks, vaid meeletuletuseks.

§ 7.

**Karistus-
toimfond.**

Karistus-töötoimfond esineb selles, et füüdlane määratakse väljaspool järjekorda majandusliste töödele, ilma wabastamata õppusest või muude teenistuskohuste täitmisest.

See karistus viiakse täide rühmawanema poolt.

Ülemmäär — kahetja toimfondi.

Karistus-teenistustoitfond esineb selles, et füüdlane määratakse väljaspool järjekorda fise- või garnisoni-teenistusse, sõjalaewadel ka wähtfondadesse.

See karistus viiakse täide rühmawanema ehk wähtweebi poolt.

Ülemmäär — kuus toimfondi.

Karistus-teenistustoitfondid järgnewad üksteisele ööpäewalise waheajaga.

§ 8.

Kasarmarest.

Kasarmarest esineb selles, et karistatut ei lubata teenistusest wabal ajal lahkuda kasarmu piirkonnast, mille rajad ära määrab kompaniiülem ja millesse kuuluvad kompanii elu- ning muud kõrwalruumid. Külastiste wastuwõtmine on karistatule keelatud. Saunaskäimine ja suplemine on temale sse määrustikus ette nähtud korras lubatud. Karistatute nimed kirjutatakse wähtweebi korraldusel nähtawale kohale riputatud eritahwile.

Karistuse korraliku äraandmise järele walwab arreteeritu wähtu ülem ja kompanii korrapidaja.

Ülemmäär — kakskümmendneli tundi, ülemmäär — kakskümmendküls ööpäewa.

§ 9.

Koduarest.

Koduarest esineb selles, et karistatu teenistusest wabal ajal oma kodust või laewalt ei tohi lahkuda.

Dubatud on ainult söömaskäimine ohwitseride kastiinos, kui karistatu harilikult kodu ei söö.

Karistuse korraliku äraandmise järele walwab arreteeritu wähtu ülem.

Ülemmäär — kakskümmendneli tundi, ülemmäär — kakskümmendküls ööpäewa.

§ 10.

Kartserarest.

Ujateenijad, keda karistatakse kartserarestiga, peetakse teenistuskohuseid täitmata üksi- kuit lufustatud kambris, kas peawahis ehk kompanii juures. Söögiks antakse neile leiba ja soola üldise normi järele ja joogiks wett, sõduri harilikku toitu aga igal kolmandal päewal. Nad magawad paljal lamatfil. Nad tohimad lugeda ainult seadusi, määrustikke ja sõja- teaduslikke raamatuid. Neile on keelatud suitsetamine, kokuksamine kõrwaliste isikutega ja kirjawähetus.

Peale kolmandat karistuspäeva lubatakse neid walwe all igapäew kuni üheks tunniks jalgutama.

Neg, mis kartserarestis kogu teenistuseaja jooksul üle viie ööpäewa on kehtnud, arvatakse teenistuseajast maha. Järeleteenitud aja eest karistatu palga ega täiendawat warustust ei saa.

Üleajateenijad, keda karistatakse kartserarestiga, kannawad seda ühistel alustel aja-teenijatega, peale järgmiste erandite: jõögiks antakse neile sõduri harilikku toitu igapäew, ning nende teenistuse tähtaega ei pikendata kartserarestis mööda saadetud aja arvel.

Rõik korraldused kartseraresti täidemiiniseks teeb waltweebel. Selle karistuse korraliku äraandmise järele, kui see oma kompanii juures sünnib, waltwawad waltweebel ja kompanii korrapidaja. Wiimane toimetab selle juures wahtkonna ülema ülesannete kohaselt. Talutaja kohuseid täidab päewnik.

Määramäär — kakskümmeendneli tundi, ülemäär — neliteistkümmeend ööpäewa.

§ 11.

Arrestiga peawahis karistatud peetakse teenistuskohuseid täitmata peawahis, wõi selle puudumisel, ehk waba ruumi puudumisel peawahis — wäeosa juures lufustamata kambriis, sõjalaewadel aga — kajutis. Ülemuse korraldusel wõidakse kambri wõi kajuti ukse ette tunni-meest seada.

Arrest peawahis.

Arreteeritud ohwitseri (ametnikke) toidetakse nende oma hoolet ja kulus, üleajateenijaid aga nende toidunormi arvel — sõduri toiduga. Arreteeritud wõiwad tarwitada oma magamis-asemeid. Alkoholi tarvitamine on keelatud.

See karistus wiiaakse täide ohwitseride (ametnikkude) kohta — wäeosa ülema, üleajateenijate kohta — kompaniiülema korraldusel. Kirjaliku ettekirjutusega ilmub füüdlane karistuse täidemiiniseks komandandi wõi wäeosa korrapidaja juure ning annab sellele ära kantsawad sõjariistad. Need antakse karistatule tagasi peale wabastamist, mille järele ta komandandi wõi korrapidaja ettekirjutusega oma teenistuskohale tagasi ilmub.

Määramäär — kakskümmeendneli tundi, ülemäär — neliteistkümmeend ööpäewa.

Kui ohwitseri (ametnikku) ühe atesteerimise aasta jooksul üle kahe korra peawahis-arestiga karistatud, siis esitatakse ühes atestatatsiooniga karistatu kohta wäljawõtte kiidu- ja karistuseraamatust atestatiooni finnitajale.

§ 12.

Alamale ametkohale karistuseks ümberpaigutatawad määratakse auastmes alandamata:

Ümberpaigutamine alamale ametkohale.

- 1) waltweebliid — rühmawanema ametkohale;
- 2) rühmawanemad — jaoülema ametkohale;
- 3) kõik muud allohwitseridest ja sõduritest ülemad — alamale ametkohale.

Selle karistuse alla käiwad ainult ajateenijad.

§ 13.

Ametkohalt eemaldatud ohwitserid määratakse karistaja ülema poolt järgmisele madalamale ametkohale, wõi saadetakse korralduswalitjusse wastawale ametkohale määramiseks. Eemaldatud ohwitseri ei wõi ühe aasta jooksul määrata sama- wõi kõrgemaastmelisele ametkohale. Kui ohwitseri selle aasta jooksul atesteerimise korras tema auastmele wastawa ametkoha wääriliseks ei tunnustata, siis palub ta ise tegewast teenistusest wabastamist. Kui ta palwega ei esine, siis wallandatakse tema administratiiv-korras.

Ametkohalt eemaldamine.

Eemaldatud kaitsemäe-ametnikud wallandatakse rahuajal wiibimata tegewast teenistusest.

Eemaldatud aseohwitserid ja aseametnikud nimetatakse ümber endistesse auastmetesse ning wiiaakse teise wäeossa wõi asutusse auastmele ja erialale wastawatele ametkohtadele.

§ 14.

Allohwitseride alandamine auastmes sünnib ainult ühe astme wõrra.

Allohwitseride alandamine auastmes.

Selle karistuse tagajärjel paigutatakse karistatu alamale ametkohale. Auastmes alandatu kõrwaldab peale karistuse awaldamist wäeosa wõi asutuse kassikirjas ise oma endise auastme

tuumused. Oma endisesse auastmesse võib ta tagasi tõusta ainult kahe kuu pärast peale alandamist.

§ 15.

**Üleajateenija-
te vallanda-
mine.**

Karistuseks enne teenistuse tähtaja lõppu vallandatud üleajateenijaid ei võeta enam üleajateenistusse. Karistatu teenistuselehte kantakse märkus: vallandatud teenistusest dis-
tziplinaar-korras halva ülespidamise pärast.

§ 16.

**Allohwitseri-
de ja kapralite
degradeeri-
mine.**

Degradeerimine esineb ajateenijate allohwitseride ja kapralite alandamises reameheks dis-
tziplinaar-korras. Rahuajal võib degradeeritud uuesti ühendada: allohwitseri — diviisi-
ülema, kapraleid — rügemendiülema võimuga, kuid mitte enne kolme kuud pärast degradeeri-
mist; sõjaajal — rügemendiülema võimuga — üldistel alustel.

§ 17.

**Karistuste
täideviimise
üldine kord.**

Karistused täidetakse ilma viivitusega. Soobnud kaitseväelase karistuse täideviimine
liikatakse kuni tema kainenemiseni edasi, välja arvatud need juhused, mis joobnu arreteeri-
misil viibimata nõuavad. Kõik joobnud sõduritesse puutuvad karistusega ühenduses olemad
korraldused täidetakse ilma nende ülemate, või vähemalt ohvitseridest ülemate, wahetu osawõtuta.

Kui karistus on määratud kõrgema ülema poolt, siis võib ta ise teha korralduse karis-
tuse täideviimiseks.

§ 18.

**Puhkuseviibi-
viate karista-
mise kord.**

Puhkuseviibivad kaitseväelased, keda puhkuse ajal toime pandud üleastumiste pärast
kartserarestiga või arestiga peamajhis karistatakse, saadetakse oma väeosja karistuse ära-
tandmiseks, ehk nende karistus viiakse täide kohaliku garnisoniülema korraldusel.

§ 19.

**Sõdurite ka-
ristused.**

Sõdureid karistatakse:

- 1) noomitusega nelja filma all;
- 2) noomitusega vastava kogu ees;
- 3) noomitusega käsufirjas;
- 4) karistus-töötointfondadega;
- 5) karistus-teenistustointfondadega;
- 6) kasarmarestiga;
- 7) kartserarestiga;
- 8) ümberpaigutamisega alamale ametkohale;
- 9) kaprali degradeerimisega.

§ 20.

**Ajateenijate
allohwitseride
karistused.**

Ajateenijaid allohwitseri ja nende kohtadel teenivaid sõdureid karistatakse:

- 1) noomitusega nelja filma all;
- 2) noomitusega vastava kogu ees;
- 3) noomitusega käsufirjas;
- 4) karistus-teenistustointfondadega;
- 5) kasarmarestiga;
- 6) kartserarestiga;
- 7) ümberpaigutamisega alamale ametkohale;
- 8) alandamisega auastmetes;
- 9) degradeerimisega.

§ 21.

üleajateenijaid karistatakse:

Üleajateenijate karistused.

A. Üleajateenijaid rimi meelivebleid ja riühmawanemaid:

- 1) noomitustega nelja filma all, vastava fogu ees ja käufirjas;
- 2) kasarmarestiga;
- 3) arestiga peawahis;
- 4) teenistusest wallandamisega.

B. Muud üleajateenijaid:

- 1) noomitusega nelja filma all, vastava fogu ees ja käufirjas;
- 2) karistus-teenistustoimkondadega;
- 3) kasarmarestiga;
- 4) kartserarestiga;
- 5) teenistusest wallandamisega.

Sõjaajal karistatakse üleajateenijaid ajateenijatega ühistel alustel.

§ 22.

Ohvitseride ja ametnike karistatakse selle seadluse §§ 38—41 ette nähtud alustel.

Ohvitseride ja ametnike karistused.

Kolmas peatükk.

Disttsiplinaar-karistuste määramise reeglid.

§ 23.

Kaitseväelaste üleastumiste hindamise ja karistuste määramise õigus on ainult nende otsekohestel ülematel. Viimastel on õigus igal ajal, igas kohas ja olukorras määrata käsu- alustele karistusi.

Ülemate õigused.

§ 24.

Ülemate õigused karistamise alal disttsiplinaar-korras lähewad automaatselt üle nende kohustetäitjate peale.

Ülemate kohustetäitjate õigused.

§ 25.

Sga wanem on kindlast kohustatud kaasa aitama üldise disttsipliini alalhoidmiseks ja avalikuks tegema nooremate üleastumise disttsipliinide vastu. Sgafugust lõtvust wanema poolt sellel alal loetakse teenistuskohuste rikkumiseks.

Wanemate kohused disttsipliini pida- misel.

Wanem, tarwitades abinõusid üldise disttsipliini rikkumise takistamiseks ja lõpetamiseks, omab mitte ainult õiguse, waid on kohustatud tegema süüdlasele meeletuletusi, ja sellel arre- teerimise õigus, võib tarbekorral, kui seisukord ei luba wiivitust, nooremat arreteerida ehk nõuda tema arreteerimist. See arest ei ole disttsiplinaar-karistus, waid erakorraline arest korra- tuse lõpetamiseks. Alles peale selle määrab ülem disttsiplinaar-karistuse ehk annab süüdlase kohtu alla.

Seda, kes ei täida wanema meeletuletust ehk käsku aresti minna, loetakse süüdlaseks ülema käsu mittetäitmisel ja wõetakse wastutusele Sõjawäe nuhtluseaduse §§ 104—107 põhjal.

Õigus arreteerida selle § põhjal on ohwitseridel üldiselt, ametnikudel ja allohvitseridel oma käsu- aluste kohta. Rõigil teistel allohvitseridel ja kapralitel on õigus teha meeletuletusi ja tarbekorral on nad kohustatud kaasabi saamiseks isikute poole pöörama, sellel arretee- rimise õigus.

Märkus. Seda õigust ei oma tegewast teenistusest wabastatud ohwit- serid, kuigi nad wormi kannawad.

§ 26.

**Erakorraline
arest.**

Gelmises § (25) ette nähtud erakorralist aresti käsitatakse järgmiselt:

1) Sõdurite ja allohvitseride arreteerimisel käsib arreteerija arreteeritavat ilmuda peavahiti, lähemasse vahkkonda ehk lähema väeosa korrapidaja ohvitseri juure aresti alla paigutamiseks. Selle juures hoitatakse arreteeritavat, et teda käsu täitmata jätmise eest karistust ähwardab.

Ilmudes vastava ülemä juure ehk asutusse, peab arreteeritu teatama, kelle poolt ja mis eest ta on arreteeritud.

Tarbeforral võib arreteeritud paigutada aresti alla arreteerija isiklikult, kaitsewäelase, komandantuuriist välja kutsutud esitaja ehk äärmisel korral politsei abil.

Joobnud sõdurite arreteerimisel käsitatakse § 17 juhtnööre.

2) Ohvitseride (ametnikkude) arreteerimisel käsib arreteerija teda ilmuda komandantuuri arreteerimiseks peavahis. Kohale ilmudes peab arreteeritu teatama, kelle poolt ja mis pärast ta on arreteeritud.

3) Arreteerija nõudmisel on arreteeritu kohustatud ette näitama oma isikutunnistuse ehk muu vastava dokumendi. Arreteerija on kohustatud arreteeritule nimetama oma aukraadi, perekonnanime ja teenistuskoha.

4) Arreteerija on kohustatud arreteerimisest wiibimata teatama sellele isikule, kelle juure ta arreteeritu saatis, ühes täpse seletusega arreteerimise põhjustest.

5) Garnisoni peavahiti ehk vahkkondadesse toimetatud arreteeritu kohta teadustab komandant arreteeritu ülemale. Kui komandant ei ole teadaannet arreteeritu aresti all pidamiseks ega muud korraldust saanud, jaadab ta arreteeritu mitte hiljem kui 24 tunni jooksul tema ülemale käsutusse.

§ 27.

**Ujutine
eemaldamine
ametkohalt.**

Peale §§ 25 ja 26 kirjeldatud abinõude käsitavad kaitsewäe ülemad oma käsualuste kohta ajutist eemaldamist ametkohalt kui üleastumiste takistamise ja ärahoidmise abinõu. Ujutine eemaldamine esineb selles, et ülem, kellel mõim puudub käsualust ametkohalt eemaldada selle seadluse § 13 ette nähtud korras, teeb seda ajutiselt ning esitab käsualuse süüasja kõrgemale ülemale otjustamiseks. Ujutiseks eemaldatu jääb kuni kõrgema ülemä korralduseni teenistuskohuseid täitmata oma väeosa juure.

Ujutiselt võib eemaldada:

rügemendiülem ja diviisiülemä abi — kompaniiülemäid;

diviisiülem ja sõjaministri abi — bataljoniülemäid;

sõjaminister — rügemendiülemäid ja diviisiülemä abisid.

§ 28.

**Karistuste
määramine.**

Karistuse määramisel tuleb käia järgmiste põhimõtete järele:

1) Ülem määrab karistuse õiglaselt ja erapooletult, mitte aga wiha, ägeduse ega mõne muu meeleliigutuse mõjul.

2) Enne karistuse määramist peab ülem oma käsualuse süü kohta selgusele jõudma. Kui tekib kahtlus süü suuruse ja sellega ühenduses oleva olukorra kohta, samuti kas tuleks süü iseloomu tõttu piirduda ainult distsiplinaar-karistusega või anda süüdlane kohtu alla, siis korraldatakse juurdlus. Juurdluse toimetamine on tingimata nõuetaw, kui sõjaminister soovib esitada Babariigi Balitsusele süüdlast ohvitseri alandamiseks auastmes, või ohvitseri (ametnikku) degradeerimiseks.

3) Distsiplinaar-karistus peab vastama süü suurusele. Karistuse suuruse ja laadi määramisel peab arvesse võetama:

a) üleastumise iseloom;

b) sellega ühenduses olevad tingimused ja olukord;

c) süüdlase minewi ja tema harilik ülespidamine;

d) neis üleastumistes, mis puutuvad teenistuskohustusse — teenistuses wiibimise aeg ja süüdlase teenistuselised kogemused;

e) süüdlase iseloom ja pühühita.

4) Waljus ei fjaldu mitte ainult karistuse enese iseloomus, waid palju enam karistatawa tundelikkuses.

Õimene karistus määratagu eriti ettemaatlikult, sest ta puudutab inimest palju tundelikumalt kui järgnewad karistused. Sel puhul võib käsitada kõige laiemal kujul tingimisi karistuse määramist.

5) Distiplinaar-karistuse waljus juureneb:

- a) ühefarnaste üleastumiste kordumisel;
- b) üleastumise toimepanekul käsualuste juuresolekul;
- c) üleastumise toimepanekul teenistuskohuste täitmisel;
- d) kui üleastumine fjaldbas asjaolusid, mis wõiwad tekitada korralagedust või halwamalt mõjuda teiste peale.

6) Mjateenijad, keda märgatud kordumates üleastumistes ja kes end ei ole parandanud neile määratud distiplinaar-karistuste mõjul, antakse kohtu alla. Ohwitserid (ametnikud) ja üleajateenijad wallandatakse farnastel tingimustel teenistusest.

7) Ohwitseri (ametnikke), keda fiiüdistatakse üleastumises, mis nende kõrge kohustega või aumõistega ühte ei fümni, esitab sõjaminister Wabariigi Walitfufele degradeerimiseks.

8) On keelatud ühe fiii pärast määrata mitu karistust, wälja arwatud karistused, mis ette nähtud § 35 märkuses 1, § 36 märkuses 1, § 37 märkuses 1, ja § 41. Mitme ühel ajal awalikuks tulnud üleastumise pärast võib fiiüdlasele määrata iga üleastumise pärast eraldi karistuse.

9) Ülem võib määrata karistusi ainult temale antud wõimupiirides. Kui ta leiab, et distiplinaar-karistused, mis tema wõimupiiri kuuluwad, ei ole füllalt wastawad üleastumise tähtfufele, siis mõtab ta tarwitufele abinõud distipliini ja korra alalhoidmiseks ja esitab üleastumised oma ülemale otfustamiseks.

§ 29.

Kõrgem ülem määrab wahetult distiplinaar-karistusi:

- 1) kui üleastumine on toime pandud tema filna all ehk temale teatawaks faanud ja ta ei ole karistuse määramist annud fiiüdlase lähema ülema hooleks;
- 2) üleastumiste eest kõrgema ülema teenistufilise autoriteedi wastu, tema juuresolekul;
- 3) kui üleastumine on toime pandud mitme ifiku poolt, kes mitmesse tema käsualufesse wäeosfa kuuluwad;
- 4) kui lähem ülem § 28 p. 9 ette nähtud korras esitab karistuse määramise temale otfustamiseks;
- 5) kui lähem ülem on jätnud käsualufe üleastumise karistamata.

Kõrgem ülem võib kõwendada distiplinaar-karistust, kui leiab, et lähema ülema poolt määratud karistus on nõrk.

§ 30.

Ülemas on kohustatud nende poolt määratud karistustest teatama:

- 1) sõduritele ja allohwitseridele määratud karistustest komando korras kompaniiülemale, kelle korraldusel nad fisse kantakse fiidu- ja karistuferaamatusse;
- 2) kompaniiülem esitab firjalikult pataljoniülemale karistused, mida ta määranud ohwitseridele (ametnikkufele);
- 3) pataljoniülem esitab firjalikult riigemendiülemale karistused, mis tema poolt määratud ohwitseridele (ametnikkufele), samuti kompaniiülemate wastawad esitised käsufirjas awaldamiseks.

§ 31.

Kõrgemal ülemal ei ole õiguft muuta noorema ülema poolt määratud distiplinaar-karistust jelle waljufe tõttu.

Kõrgem ülem on kohustatud muutma lähema ülema poolt määratud karistust, kui wiimane on oma wõimupiiridest üle astunud ehk karistus on määratud üleastumise pärast, mida karistatu ei ole toime pannud.

Karistuste määramine wahetult kõrgemate üle-mate poolt.

Teadustamine määratud karistustest.

Karistuste muutmine.

§ 32.

**Tingimisi
karistuse-
määramine.**

Kui üleastumine on toime pandud juhuslikult ehk esimest korda, ehk kergemeelsuse, ehk teadmatuse tõttu, või süüdlane on tuntud alalise hea ülespidamise, hooltuse ja korraliku käitumise poolest, siis võib ülem määrata karistusi tingimisi. Sel korral liitatakse karistuse kandmine karistaja ülema poolt määratud tähtaja peale edasi. Kui karistatu ei ole selle tähtaja jooksul ühtki samasugust või raskemat üleastumist toime pannud, tühistatakse määratud karistus. Vastasel korral viiakse edasiliikunud karistus täide ja uue üleastumise eest määratakse kõvendatud karistus; mõlemad karistused kantakse sisse kiidu- ja karistuse- raamatusse.

Lähtaeg, mille peale karistuse kandmine edasi liitatakse, ei või olla pikem kui üks aasta, ajateenijate ja üleajateenijate kohta aga igatahes mitte pikem kui aeg, mis funduslikult või teenistuslepingu järele teenida jääb.

§ 33.

**Määratud
karistuste
väljakuu-
lutamine.**

1) Kui distsiplinaar-karistus on määratud, annab ülem, kes karistuse määranud, sellest teada ehk käsib sellest teatada karistatule.

2) Sõduritele ja allohvitseridele määratud karistused avaldatakse väeosa käsu kirjas, kui nad rügemendi ehk kõrgema ülema poolt on määratud. Kõik teised karistused avaldatakse suujonal ja kantakse kiidu- ja karistusraamatusse.

Neljäs peatükk.**Ülemate distsiplinaar-õimupiirid.**

§ 34.

**Üldine
reegel.**

Seadlusega nooremale ülemale antud võim distsiplinaar-karistuste määramisel kuulub ka kõrgematele ülematele.

§ 35.

Ülematel on õigus määrata noortele, reameestele ja kapralitele distsiplinaar-karistusi järgmistes piirides:

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel sõduritele.

Karistused	Moomitusi (§ 6)	Töötointondi (§ 7)	Teenistustointondi (§ 7)	Kaparmaresti (§ 8)	Kartteraresti (§ 10)	Ümberpaigutamine alamale ametkohale (§ 12)	Kapraleid degradeerida (§ 16)
Ülemad							
		f u n i					
Jaouilema abil		—	—	—	—	—	—
Jaouilemal		2	2	—	—	—	—
Rühmavanemal		3	3	—	—	—	—
Weltweebli		4	4	3	—	—	—
Rühmaülemaal (ohwitseril) ja kompaniiülema abil		5	5	7	—	—	—
Kompaniiülemaal		8	6	14	3	—	—
Bataljoniülemaal ja rügemendiülema abil				21	7	—	—
Rügemendiülemaal ja diviisiülema abil	Räskurjas				14	Kapraleid ja neist nooremaid	Rahu- ja sõjaajal

Märkus 1. Ümberpaigutamine alamale ametkohale ja kaprali degradeerimine võib ühineda mõne teise karistusega.

Märkus 2. Kui sõdur täidab rügemendi räskurja põhjal kohuseid, mis koosseisu järele ette nähtud allohvitserile, siis määratakse temale karistusi nagu allohvitserile.

§ 36.

Ülemate või-
muhtluse tari-
tuste määra-
misel ajateeni-
jatele alloh-
vitseridele.

Ülematel on õigus määrata ajateenijatele allohvitseridele distsiplinaar-karistusi järg-
mistes piirides:

Karistused	Noomitusi (§ 6)	Teenistusfondi (§ 7)	Rajarmaresti (§ 8)	Kartseraresti (§ 10)	Ümber paigutada alamale ametkohale (§ 12)	Muastmest alandada (§ 14)	Degradeerida (§ 16)
Ülemad							
		f u n d					
Jaoülemal		—	—	—	—	—	—
Rühmatülemal		1	—	—	—	—	—
Weltveebliil		2	—	—	—	—	—
Rühmaülemal (ohvitseril) ja kompanii-ülema abil		3	3	—	—	—	—
Kompaniiülemal		4	7	3	—	—	—
Bataljoniülemal ja rügemendiülema abil		6	14	7	—	—	—
Rügemendiülemal ja diviisiülema abil	Räjukirjas		21	14	Weltveebleid ja neist nooremaid	Weltveebleid — vanemateks all-ohvitserideks, vanemaid all-ohvitseride — nooremateks	Sõja- ajal
Diviisiülemal							Rahu- ajal

Märkus 1. Ümberpaigutamist alamale ametkohale, alandamist ja degradeerimist võib ühendada mõne teise karistusega.

Märkus 2. Kui allohvitser täidab rügemendi käsikirja põhjal kohuseid, mis koosseisu järele ette nähtud ohvitserile, siis määratakse temale karistusi nagu ülejateenijale.

§ 37.

Ülematel on õigus määrata üleajateenijatele distsiplinaar-karistusi järgmistes piirides:

Ülemate wõimupiirid karistuste määramisel üleajateenijatele.

Ülemad	Karistused	Õuonitufi (§ 6)	Kafarmaresti (§ 8)	Partferaresti (§ 10)	Wallandada enne teenistufe tähtaja lõppu (§ 15)
			f u n i		
Rühmawanemal ja weltweebliil	Nesja filma all ja wastawa kogu ees		—	—	—
Rühmaülemaal (ohwitseril) ja kompaniülema abil			—	—	—
Kompaniülemaal			7	3	—
Pataljoniülemaal ja rügemendiülema abil			14	7	—
Rügemendiülemaal ja diwiifüülema abil	Räufufirjas		21	14	
Diwiifüülemaal					Riwiilafi ja riwituid

Märkus 1. Wallandamist wõib ühendada mõne muu karistufega, mis tuleb ära kanda enne wabastamist.

Märkus 2. Riwi rühmaülemale ja weltweebliile määratakse kartferaresti asemel arest peawahis.

Märkus 3. Sõjaajal karistatakse üleajateenijaid distsiplinaar-forras ühistel alustel ajateenijatega.

§ 38.

Ülemate wõimupirid karistuste määramisel ohvitseridele ja wanemohwitseridele, wälja arwatud wanemohwitserid rügemendiülema õigustega.

Ülematel on õigus määrata ohwitseridele (ametnõukudele) ja wanemohwitseridele, wälja arwatud wanemohwitserid rügemendiülema õigustega, distsiplinaar-karistusi järgmistes piirides:

Karistused	Nõutatu (§ 6)	Koduaresti (§ 9)		Aresti peatähis (§ 11)		Ametkohalt eemaldada (§ 13)
		Ohwitseridele	Wanemohwitseridele	Ohwitseridele	Wanemohwitseridele	
Ülemad		f u n i				
Kompaniiülema abil	Nesja filma all, wastawa fogu ees ja kirjalikult	—	—	—	—	—
Kompaniiülema		3	—	1	—	—
Pataljoniülema ja rügemendiülema abil		7	—	3	—	—
Rügemendiülema ja diviisijülema abil	Käsu kirjaga	14	7	7	3	Kompaniiülema abid
Diviisijülema ja sõjaminiistri abil		21	14	14	7	Kompaniiülemaid
Sõjaminiistril			21		14	Pataljoniülemaid ja rügemendiülema abid

§ 39.

Ülematel ja Wabariigi Walitsusel on õigus määrata rügemendiülema õigustega wanemohwitseridele distsiplinaar-karistusi järgmistes piirides:

- 1) diviisiülema abil — avaldada noomitusi nelja korda all;
- 2) diviisiülemal ja sõjaminiistri abil — avaldada noomitusi;
- 3) sõjaminiistril — määrata korduaresti ühest kuni kaheksimeelele ööpäevani;
- 4) Wabariigi Walitsusel — ametkohalt eemaldada.

Ülemate wõimupiirid karistuste määramisel rügemendiülema õigustega wanemohwitseridele.

§ 40.

Ülematel ja Wabariigi Walitsusel on õigus määrata diviisiülemate õigustega wanemohwitseridele ja kindralitele distsiplinaar-karistusi järgmistes piirides:

- 1) sõjaminiistril — avaldada noomitusi;
- 2) Wabariigi Walitsusel — ametkohalt eemaldada.

Ülemate wõimupiirid karistuste määramisel kindralitele.

§ 41.

Wabariigi Walitsusel on õigus sõjaminiistri ettepanekul alandada ohwitseri auastmetes ja degradeerida (reameheks alandada) ohwitseri ja ametnikke.

Degradeerimine on seotud Sõjaväe nuhtlusseaduses ette nähtud tagajärgedega.

Ohwitseride degradeerimine.

§ 42.

Kaitsevägede ülemjuhataja õigused distsiplinaar-karistuste määramise alal on ette nähtud vastavas eriseaduses.

Kaitsevägede ülemjuhataja.

Viies peatükk.

Karistuste määramine iseäralistel juhtudel.

§ 43.

Wäeosaga erilisel komandeerimisel viibimisel võib komandeerija ülema erilise käsu kirjalise wolituse põhjal wäeosa eesotjas seiswa ülema wõimupiiri järgmiselt laiendada:

- 1) pataljoniülema õigused — rügemendiülema õigusteks;
- 2) kompaniiülema õigused — pataljoniülema õigusteks;
- 3) rühmaülema (ohwitseri) õigused — kompaniiülema õigusteks;
- 4) allohwitseride õigused: a) rühmawanema õigused — wõitmeistri, ja b) jaoülema õigused — rühmawanema õigusteks.

Erilisel komandeerimisel.

§ 44.

Garnisoniülemad ja linna-komandandid võivad määrata distsiplinaar-karistusi nagu oma käsuallastele ka neile mitte alluivatele kaitsewäelastele järgmistel juhtumistel:

- 1) kui üleastumine puudutab ühiskondlist julgeolekut, korda ja rahu;
- 2) nende poolt välja kuulutatud sõjalis-politseiõiguste määruste rikkumise pärast;
- 3) wahiteenistuses ehk muude garnisoniteenistuse kohuste täitmise juures toime pandud üleastumiste pärast nende käsu all olewas piirkonnas;
- 4) üleastumise pärast, mida on toime pannud kaitsewäelane, kellel kohapeal ühtki teenistuskohuseid täitwat ülemat ei ole;
- 5) üleastumise pärast, mida on toime pannud arreteeritud kaitsewäelane peawahis, kui peawah ei kuulu arreteeritu ülemuse järelewalwe alla;
- 6) puhkuseviibimaid kaitsewäelasi, kuigi neil kohapeal viibib otsekohene ülem;
- 7) kaitsewäelasi, kellel kohapeal rügemendiülema õigustega ülemat ei ole, kuid üleastumine nõuab rügemendiülema wõimuga määratavat karistust.

Garnisoniülemate ja linna-komandantide wõimupiirid.

Garnisoniülematel ja linnaomandantidel pole õigust karistada kaitseväelasi, kes nendega üheõiguslikud.

Sagst karistusejuhtumisest teatab garnisoniülem ehk linnaomandant füüdlase ülemale.

§ 45.

Komandeeritute ja haigete karistamine.

Kaitseväelasi, kes üksikult või ühes sõjaväe osaga on komandeeritud teise väeosa juure, või kes kuuluvad koondatud väeossa, samuti kui haiged haigemajas, karistab üldistel alustel see ülem, kellele nad riivi alal alluvad.

§ 46.

Teenistusest vabastatud ohvitseride (ametnikkude) karistamine.

Ohvitseride teenistuskäigu seadluse põhjal vormikandvaid reserv- ja maakaitseväe ohvitseri, kes sõjaväelise miisakuse ja distipliini nõuete vastu eksiwad ehk vormi- ja vormikandmise määrusi rikuwad, on õigus karistada: sõjaministriil, sõjaministri abil ja korralduswalitjuse ülemal — kōiki; garnisoniülematel, rahwamäeülematel ja linnaomandantidel — nende piirkonnas wiibivaid, üldistel alustel ja wõimupiirides, mis neile nende alluwate kohta ette nähtud, kusjuures karistatava ametkohaks loetakse tema wiimane ametkoht aktiivteenistuses.

Raskemate üleastumiste korral võib Wabariigi Walitus sõjaministri ettepanekul kaitsewäe vormi kandmise õiguse ära wõtta.

Kuues peatükk.

Karistuste arwestamine.

§ 47.

Kiidu- ja karistuseraamat.

Kii kohtu poolt kui ka distiplinaar-korras määratud karistused, wälja arwatud noomitused nelja silma all, arwestatakse kiidu- ja karistuseraamatusse kandmise läbi.

Distiplinaar-karistus loetakse unustatuks ja kustutatakse raamatust, kui kaitsewäelane tegewas teenistuses wiie aasta jooksul peale karistuse äraandmist arestiga või raskemalt karistatud ei ole.

§ 48.

Kiidu- ja karistuseraamatute pidamine.

Kiidu- ja karistuseraamatuid peetakse:

- 1) igas kompaniis — ajateenijate jaoks üks raamat ja üleajateenijate jaoks teine;
- 2) haigemajas — ohwitseride (ametnikkude) jaoks üks raamat ja allohwitseride ning sõdurite jaoks teine;
- 3) riigemendi staabis — ohwitseride (ametnikkude) jaoks;
- 4) korralduswalitjuses — reservis ja erus karistatud ohwitseride (ametnikkude) jaoks.

Kiidu- ja karistuseraamatud antakse pärast lõpetamist riigemendi arhiivi hoiule: ajateenijate oma — wiieks aastaks, üleajateenijate oma — kümneks aastaks, ja ohwitseride (ametnikkude) raamat — kaheskümmekswiieks aastaks.

§ 49.

Karistuse fikseerimine raamatusse.

Üleastumine, mille pärast karistus määratud, kantakse kompaniiülema allkirjaga raamatusse kirjeldawalt, kuid lühidalt, aga siiski selgelt, et kahtlust ei tekiks süü iseloomu kohta. Üleastumiste märkimine üldnimetustega, nagu: korralageduse sünnitamise, joomise, kombeluse vastu eksi mise, teenistuskohuste mittetäitmise eest jne., on keelatud.

Riigemendi ohwitseride raamatut peab adjutant samade juhtnööride järele.

Ohwitseri ülendamise puhul wanemohwitseriks ja ametniku nimetamise puhul pataljoniülema kohale wastawale ametkohale, awatakse nende jaoks raamatus uus leht, kuhu üle kantakse ainult teenistuslehe teenistuskäigu lahtrisse märgitawad karistused.

§ 50.

Raitsewäelase ülewimise ja pikaajalise komandeerimise puhul saadetakse temaga kaasa wäljawõtte kiidu- ja karistusjeraamatust.

Wäljawõtted kiidu- ja karistusjeraamatust.

§ 51.

Ohwitseride (ametiisikute) teenistuselehe karistuslahtrisse kantakse distsiplinaar-karistused sõjaministri korraldusel.

Distiiplinaar-karistuste kandmine teenistuselehte.

Üksiku wäeosa ülema õigustega wanemohwitseride teenistuselehe karistuslahtrisse märgitakse distsiplinaar-karistusi ainult Wabariigi Walitsuse eriohtuse põhjal.

Teenistuselehe teenistuskaigu lahtrisse märgitakse järgmised distsiplinaar-karistused, nende põhjuseid seletamata:

- 1) ametkohalt eemaldamine;
- 2) alamale ametkohale ümberpaigutamine;
- 3) auastmes alandamine;
- 4) allohwitseri või kaprali degradeerimine;
- 5) ülesajateenija wallandamine.

Seitsmes peatiit.

Kiidu- ja karistusjeraamatute rewideerimine.

§ 52.

Üga ülem on kohustatud walwama käsuallaste distsiplinaar-wõimu õiglaste ja otstarbekohaste teostamise ning määratud karistuste äraandmise järele.

Üldised kohused.

Oma järelewalwe võimu teostawad ülemad wahetu walwe, kiidu- ja karistusjeraamatute rewideerimise ja kaebuste lahendamise läbi.

§ 53.

Kompaniitülem, kui otsekohene wastutaja sõdurite ja allohwitseride kaswatuse eest, walwab wahetult käsuallaste distsiplinaar-wõimu teostamise ja karistuste omaaegse ning seadusliku äraandmise järele.

Kompaniitülema kohused.

§ 54.

Bataljonitülem on kohustatud iga kuu kompanii kiidu- ja karistusjeraamatuid rewideerima ja oma allkirjaga iga kõrwalekalbumise seaduse nõuetest ära märkima, rewideerimise aega ära tähendades.

Bataljonitülema kohused.

§ 55.

Rügemenditülem rewideerib kompaniide kiidu- ja karistusjeraamatuid vähemalt kaks korda aastas, tagajärgedest käsufirjas awaldades.

Rügemenditülema kohused.

§ 56.

Diviisiülem rewideerib kiidu- ja karistusjeraamatuid isiklikult ehk esitaja kaudu vähemalt üks kord aastas, tagajärgedest käsufirjas awaldades.

Diviisiülema kohused.

§ 57.

Ei ole jünnis käsufirjas awaldada karistuste kottumõtteid mõrdluselt teiste wäeosadega. On keelatud karistusi soowitada järjekindlaks tarvitamiseks teatud üleseastumiste eest või otsesti teha wäeosa kohta distsiplinaar-karistuste üldarvu andmete põhjal ja hinnata ülema tegewust tema poolt peale pandud karistuste järele.

Rewideerimise tagajärgede awaldamine.

Rahetšas peatüft.

Rahetšused.

§ 58.

Üldised
määrused.

Rahetšamise teel omab iga kaitseväelane võimaluse kaitsta oma seaduslikke õigusi. Tema võib avaldada rahetšust, kui tema teenistussuhtis õigusi on rikutud.

Alvaldatud rahetšust tagasi võtta ei saa.

§ 59.

Rahetšuste
avaldamise
tarvilit eelte-
gevus.

Et ülemust põhjendamata või seadusevastaste rahetšustega mitte koormata ja rahetšuste avaldamise määrusi mitte rikkuda, peab rahetšaja enne rahetšamist seadustes ja määrustikudis õiendusi ootima ehk nõusamiste eesmärgiga oma vahetu ülema poole pöörama. Viimasel ei ole õigust rahetšuste fissseandmist ära keelata.

§ 60.

Rahetšuste
avaldamise
tähtaeg.

Rahetšusi avaldatakse viie päeva jooksul. Seda tähtaega loetakse järgmisest päevast peale rahetšuste põhjuse tekkimist või teada saamist.

Rahetšus loetakse avaldatuks, kui ta sel tähtajal postile või ülemusele edasisaatmisel on antud.

§ 61.

Keelatud
rahetšused.

On keelatud:

avaldada rahetšust teenistuskohuste täitmise ajal;
tõsta rahetšust samal päeval, kui selleks põhjus tekib, või rahetšajale teatavaks sai;
rahetšata distsiplinaar-karistuste walguse pärast;
tõsta rahetšust teiste eest;
tõsta kollektiivseid või ühiseid rahetšusi;
koguda või koosolekuid pidada rahetšuste pärast;
iildrahetšuste, iildmargufirjade jne. kottuseadmine ning allkirjade korjamine;
teenistusega seotud rahetšuste või margufirjade avaldamine wäljaspool kaitsewäge seis-
watele isikutele.

Selle keelu wastu effijad karistatakse distsiplinaar-korras või antakse kohtu alla, kuna seadusewastased avaldused läbi waatamata jäetakse.

§ 62.

Põhjendama-
ta ja wale-
rahetšused.

Walerahetšuste eest langeb rahetšaja kohtuliku wastutuse alla.

Põhjendamata rahetšuste eitamine, mis wale või keelatud teateid ei sisalda, ei kuulu karistuse alla. Kui järgneval edasirahetšamisel kõrgemale ülemale rahetšuste põhjendamatus jällegi ilmiks tuleb, siis karistatakse edasirahetšajat distsiplinaar-korras ülemuse koormamise pärast põhjendamata rahetšustega.

§ 63.

Rahetšuste
avaldamise
korra määru-
ste rikkumine.

Rahetšuste avaldamise korra muude määruste rikkumise pärast karistatakse süüdlasi distsiplinaar-korras, kuigi hiljem rahetšus ise põhjendatult tunnustatakse ja rahuldumist leiab.

§ 64.

Rahetšused
distsiplinaar-
karistuste üle.

Rahetšused distsiplinaar-karistuste seadusewastase määramise kohta on põhjendatud:

kui karistus on määratud effikombel, ilma mingi süüta karistatu poolt, või kui karistaja ülem on astunud üle oma wõimupiiridest ehk määranud karistuse, mis ei wasta karistatava teenistuseastmesele.

Rahetšuste fissseandmine ei takista distsiplinaar-karistuste täidewiimist.

§ 65.

Raitsewäelane, keda ilma on jäetud tähtjaks wäljaandmisele kuulumaft rahast või warustuseft, teatab selleft esialgselt oma wahetule ülemale. Kui kahe nädala jooksul wäljaandmist ei järgne, või antakse seadusewastane seletus, siis võib ta kaebust tõsta.

Kaebused raha ja warustuse mittejaamise üle.

§ 66.

Kaebtused on suusõnalised ja kirjalikud. Suusõnaliselt loetakse ülemale kaebuse korras awaldatud teadaannet. Kirjalikus kaebuses peale muu olgu näidatud: kellele teda awaldatakse, kelle poolt, kaebaja teenistusekoht. Kirjalik kaebus peab kandma kaebaja allkirja.

Kaebuste vorm.

§ 67.

Sõdurid ja allohvitserid awaldawad kaebusi suusõnaliselt, või kui see mõimata, siis kirjalikult, oma kompaniiülema ees. Awaldatud kaebuse, suusõnalise või kirjaliku, kannab kaebusteraamatusse ja kirjutab ühes kaebajaga alla kompaniiülem, või kui kaebuse aluseks on kompaniiülem ise, siis wanem ohwitser kompaniis ehk wettweebel.

Kaebuste awaldamise fõrd allohwitseride ja sõdurite poolt.

Sissekantud suusõnalisest kaebuseft mõetakse ärafiiri, komando korras esitamiseks.

§ 68.

Ohwitserid (ametnikud) awaldawad kaebusi ainult kirjalikult, oma wahetu ülema ees.

Kaebuste awaldamise fõrd ohwitseride poolt.

§ 69.

Puhufelwiibijad awaldawad kaebusi linna komandantidele või rahwawäeülematele, haigemajades wiibijad haiged palati ordinaatorile.

Puhufelwiibijate ja haigete kaebused.

§ 70.

Arreteeritud pööravad kaebustega wahikonna ülema või wäeosa korrapidaja poole. Wiimased on kohustatud awaldatud kaebusi kirjalikult esitama oma wahetule ülemale (linna komandandile või wäeosa ülemale).

Arreteeritud kaebused.

§ 71.

Ülemad on kohustatud:

§ 61 vastu võtma ja tarbekorral lahendamiseks edasi saatma kaebusi, kui need selle seaduse ette nähtud keelu vastu ei käi;

wiivitufeta lahendama wastumõetud kaebusi;

oma otfufest kaebajale ning sellele ülemale, kelle peale kaewatud, wiivitufeta teatama või kuulutamiseks saatma.

Ülemate kohused kaebuste läbiwaatamisel.

§ 72.

Kaebuse kohta tehtud otfus kuulutatakse sõduritele ja allohwitseridele kompaniiülema kaudu, ohwitseridele (ametnikkudele) — wahetu ülema kaudu.

Raitsewäelane, kes oma kaebuse peale ühe kuu jooksul otfust või teadustust ei ole saanud, on õigustatud selle kohta wahetu ülema kaudu teateid küsima.

Otfufe awaldamine kaebajale.

§ 73.

Edasi kaewata fõrd otjustatud kaebuste asjus võib wiiepäewalise tähtaja jooksul, arwates otfufe wäljakuulutamise päewast, kaebuse otjustajast järgmisele kõrgemale ülemale §§ 67 ja 68 korras. Edasikaebuses peawad olema ära tähendatud motiivid, mille põhjal kaebaja otfufega rahule ei jäänud. Edasikaebamise õigus kuulub ka sellele raitsewäelasele, kelle peale kaebus oli tõstetud.

Edasikaebused otfuste peale.

Kaebuste ja edasikaebuste puhul on eßjinißed nõuetawa wiijatusse vastu karistatavad.

§ 74.

**Raebtuste-
raamat.**

Sgas kompaniis peetakse raebtusteraamat, kuhu sisje kantakse § 67 ette nähtud korras nii koosseisu kuuluvate kui juurekomandeeritud sõdurite poolt tõstetud raebtused. Sellesse raamatusse märgitakse ka raebtustele järgnevad korraldused ja karistused.

Raebtusteraamat peab olema läbi nõõritud, pitjatiga ja rügemendiülema allkirjaga varustatud.

Peale lõpetamist antakse raamat arhiivi alalhoidmiseks 10 aastaks.

Raebtusteraamatut remideeritakse samadel alustel nagu kiidu- ja karistuseraamatut.

üheljas peatükk.

Seadluse maksimahakamine.

§ 75.

See seadlus hakkab maksma kuu aja pärast peale tema avaldamist „Riigi Teatajas“.

§ 76.

Selle seadluse maksmahakamisega loetakse maksuasetuks Sõjaseadluste kogu 1869 a. XXIII raamatu §§ 1—82, 89—115, 116, 119—121 ja Meriseadluste kogu XVII raamat ning Ajutise Valitsuse ajutine määrus rahwawäelaste karistuse kohta distsiplinaar-korra alusel 9. detsembrist 1918 a. („Riigi Teataja“ nr. 7 — 1918 a.).

Riigivanem J. Jaakson.

Sõjaminister J. Soots.

Riigisekretär R. Terras.